

แนวทางพัฒนาการบริหารจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาด้วยกระบวนการชุมชน
แห่งการเรียนรู้วิชาชีพ (PLC) ในโรงเรียนขยายโอกาสสังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2*

โยธิน สมภักดี^{1*} พฤตฉนิพล พฤตฉนิกุล²

¹นักศึกษาลัทธิสุตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

²อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

*Corresponding author e-mail: Yothin_sompakdee@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหาและหาแนวทางการบริหารจัดการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพ (PLC) ในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กำแพงเพชร เขต 2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้างานวิชาการ ครู และศึกษานิเทศก์ รวมทั้งสิ้น 367 คน โดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน และวิเคราะห์จากตารางสำเร็จรูป สัดส่วนกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie & Morgan และผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการบริหารจัดการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา จำนวน 17 คน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ผลการวิจัย พบว่า (1) สภาพการบริหารจัดการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพ ในโรงเรียนขยายโอกาส ในภาพรวม พบว่า มีค่าเฉลี่ยระดับการปฏิบัติ (2) ปัญหาการบริหารจัดการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพ ในโรงเรียนขยายโอกาส ในภาพรวม พบว่า ทั้ง 6 ด้าน พบว่า 1)สถานศึกษาขาดการร่วมกันสะท้อนปัญหาของการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ของทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ 2)ฝ่ายบริหารไม่สะท้อนผลการจัดการเรียนการสอนให้ทราบ 3)สถานศึกษาขาดการบันทึกการเข้าเรียนรู้ของแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา 4)ฝ่ายบริหารไม่สะท้อนผลของการใช้ห้องสมุดและห้องปฏิบัติการต่าง ๆ 5)ฝ่ายบริหารไม่ให้ข้อเสนอแนะและข้อเสนอแนะในการดำเนินการวิจัยเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ 6)ฝ่ายบริหารขาดสะท้อนการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความเป็นเลิศและความสามารถพิเศษ และนักเรียนพิการด้อยโอกาส (3) แนวทางการบริหารจัดการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพ ในโรงเรียนขยายโอกาส พบว่า ควรส่งเสริมให้สถานศึกษามีนโยบายการทำวิจัยให้ชัดเจน ควรสร้างภาวะผู้นำของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ในกิจกรรม PLC ส่งเสริมให้ครูทุกคนได้ทำกิจกรรม PLC (f=17) และควรสร้างปฏิทินการดำเนินงานวิชาการ สร้างแนวทางพัฒนาผู้เรียนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ตามกระบวนการ PLC ส่งเสริมสนับสนุนความสามารถผู้เรียนทุกกลุ่มอย่างเท่าเทียมกัน (f=17)

คำสำคัญ: แนวทางพัฒนาการบริหาร; ชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพ (PLC); โรงเรียนขยายโอกาส

* Received: 2025-03-17, Revised: 2025-05-14, Accepted: 2025-05-17

Guidelines for the development of teaching management in educational institutions using the professional learning community (PLC) process in opportunity expansion schools under the Office of the Primary Educational Service Area, Kamphaeng Phet Area 2

Yothin Sompakdee^{1*} Pruettipol Pruettikul²

¹Master of Education Program in Educational Administration, Kamphaeng Phet Rajabhat University

²Lecturer of Faculty of Education, Kamphaeng Phet Rajabhat University

Corresponding author e-mail: Yothin_sompakdee@hotmail.com

ABSTRACT

This research explored the conditions, challenges, and management strategies for teaching and learning in opportunity expansion schools through the professional learning community (PLC) process under the Office of Kamphaeng Phet Primary Educational Service Area 2. The study involved 367 participants, including administrators, teachers, and supervisors, along with 17 experts in educational management, using questionnaires and interviews for data collection. Analysis was performed using SPSS with methods such as frequency, percentage, mean, standard deviation, and content analysis. The findings revealed that the overall administration of teaching through PLC achieved the high average level. When considering each aspect, it was found that the aspect of teaching and learning management in all learning groups at all levels according to the learning reform approach focusing on learners had the highest average value, followed by the aspect of promoting research and development in teaching and learning in all learning groups and the aspect of organizing activities to develop libraries and laboratories to facilitate learning, which had the average value of practice, respectively. Most participants did not encounter significant problems in the management strategies for teaching and learning in opportunity expansion schools through the PLC process under the Office of Kamphaeng Phet Primary Educational Service Area 2. The study It was found that educational institutions should be encouraged to have clear research policies, should create leadership for subject group leaders in PLC activities, should encourage all teachers to do PLC activities ($f=17$), and should create an academic operation calendar, create guidelines for developing students in all subject groups according to the PLC process, and promote and support the abilities of all groups of students equally ($f=17$).

Keywords: Guidelines for the development of management; Professional Learning Community (PLC) Process; Opportunity expansion schools

บทนำ

การศึกษาในปัจจุบันมีรูปแบบเพื่อพัฒนาคนในชาติสู่การเป็นไทยแลนด์ 4.0 อันมุ่งลดการพึ่งพาการนำเข้า มุ่งการสร้างเศรษฐกิจในประเทศ และมุ่งการสร้างสังคมที่แบ่งปัน ซึ่งการศึกษาเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญ ดังพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ได้ระบุไว้ว่า การศึกษาคือการเรียนรู้ เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคมโดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม สืบสานวัฒนธรรม สร้างสรรค์สังคมการเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลได้เรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553) นอกจากนี้ การศึกษาอย่างเป็นกระบวนการที่พัฒนาผู้เรียน ให้มีความรู้มีความสามารถและมีทักษะที่จำเป็นต่อยุคปัจจุบันหรือที่เราเรียกว่ายุคศตวรรษที่ 21 ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ผู้เรียนนั้นต้องมีทักษะที่สามารถดำรงชีวิตให้อยู่ในสังคมได้อย่างเท่าทัน แต่ปัญหาที่เกิดจากโครงสร้างและระบบบริหารจัดการ ปัญหาการขาดแคลนครู ปัญหาที่เกิดจากตัวครู ปัญหาคุณภาพครูที่สำคัญส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ในการเรียนและคุณภาพการศึกษาอย่างมาก ดังนั้น จึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาครูด้านสติปัญญา ทักษะการแสวงหาความรู้ ทักษะการสอนที่สำคัญ ต้องพัฒนาครูให้สอดคล้องกับมาตรฐานวิชาชีพและสนับสนุนส่งเสริมงานทั้ง 4 ฝ่ายของโรงเรียน (ปริศนา วิโนสุยะ, 2561)

การพัฒนาครูให้เป็นครูยุคใหม่ที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพตรงตามความต้องการ เป็นมีอาชีพ มีทักษะวิชาชีพขั้นสูง ควรมีบทบาทหลัก 3 ประการ คือ เป็นผู้อำนวยความสะดวก (facilitator) เป็นผู้แนะแนวทาง (Coach) เป็นผู้เรียนรู้/ร่วมศึกษา (Co-learner/Co-investigator) ไม่ใช่เป็นเพียงครู ที่มีบทบาทเป็น ผู้สอน เท่านั้น และผู้บริหารสถานศึกษา จะต้องส่งเสริมให้ครูมีโอกาสได้รับการพัฒนาในรูปแบบต่างๆ อย่างทั่วถึง (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2561)

จากความเป็นมาและปัญหาในด้านความแตกต่างของขนาดสถานศึกษา บริบทในแต่ละสถานศึกษา อีกทั้งความพร้อมของสถานศึกษาที่แตกต่างกันอันส่งผลต่อคุณภาพการบริหารจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาดังกล่าว จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพ PLC ในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชรเขต 2 และศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพ PLC ในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชรเขต 2 เพื่อให้ผู้บริหารครูและบุคลากร ได้พัฒนาด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล อันจะส่งผลในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพ (PLC) ในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กำแพงเพชร เขต 2

2. เพื่อหาแนวทางการบริหารการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพ (PLC) ในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กำแพงเพชร เขต 2

วิธีดำเนินการวิจัย

ระยะที่ 1 เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพ (PLC) ในโรงเรียนขยายโอกาสสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กำแพงเพชร เขต 2 โดยใช้วิธีวิจัยเชิงปริมาณ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ผู้บริหาร จำนวน 44 คน หัวหน้างานวิชาการ จำนวน 44 คน ครู จำนวน 265 คน ศึกษาพิเศษ จำนวน 14 คน รวมทั้งสิ้น 367 คน โดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน และวิเคราะห์จากตารางสำเร็จรูปสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie & Morgan

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพ PLC ในโรงเรียนขยายโอกาส สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กำแพงเพชร เขต 2 และตอนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิดปัญหาการบริหารจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพ PLC ในโรงเรียนขยายโอกาส สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กำแพงเพชร เขต 2

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

1. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน มาวิเคราะห์หาดัชนีความสอดคล้อง (Item objective congruence : IOC) โดยคัดเลือกข้อที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป รวมทั้งปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ในการวิจัยครั้งนี้มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.80 – 1.00 พร้อมทั้งปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระเพื่อพิจารณาอีกครั้ง

2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงด้านเนื้อหาและปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลอง (Try Out) กับผู้ที่มีคุณสมบัติเหมือนกับประชากร ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนของสถานศึกษาขยายโอกาสสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา กำแพงเพชรเขต 1 จำนวน 30 คน เพื่อพิจารณาหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามโดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แอลฟา (Alpha coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) โดยได้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แอลฟา (Alpha coefficient) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ 0.902

3. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ผ่านการทดลองใช้ (Try out) นำเสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษาค้นคว้าอิสระพิจารณาปรับปรุงแก้ไข และนำไปจัดพิมพ์เพื่อรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยขอหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร เพื่อขอทำการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ผู้วิจัยส่งหนังสือให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กำแพงเพชร เขต 2 เพื่อขอความร่วมมือจากสถานศึกษา พร้อมแบบสอบถามถึงผู้บริหารสถานศึกษาและครูโรงเรียนขยายโอกาสด้วยตนเอง และบางส่วนส่งเป็นแบบสอบถามทางอิเล็กทรอนิกส์

3. ผู้วิจัยติดตามรวบรวมเก็บแบบสอบถาม จำนวน 367 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 และนำแบบสอบถามที่ได้รับมาตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ เพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลตามวิธีทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแต่ละฉบับ
2. กรอกรหัสแบบสอบถาม
3. ให้คะแนนคำตอบในแบบสอบถามและบันทึกข้อมูล
4. ประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

ระยะที่ 2 เพื่อศึกษาแนวทางการการบริหารการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพ PLC ในโรงเรียนขยายโอกาส สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กำแพงเพชร เขต 2 โดยใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 17 คนซึ่งได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจงโดยมีคุณสมบัติของผู้เชี่ยวชาญดังนี้

1. รองผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กำแพงเพชร เขต 2 จำนวน 1 คน
2. ผู้บริหารสถานโรงเรียนขยายโอกาส ที่มีวุฒิทางการศึกษาสาขาบริหารการศึกษา ในระดับปริญญาโทขึ้นไป มีวิทยฐานะชำนาญการหรือชำนาญการพิเศษและดำเนินงาน PLC ในสถานศึกษา จำนวน 6 คน
3. นักวิชาการที่จบการศึกษาสาขาบริหารการศึกษาในระดับปริญญาโทขึ้นไป หรือศึกษานิเทศก์ที่ปฏิบัติหน้าที่รับผิดชอบด้าน PLC สถานศึกษา จำนวน 2 คน
4. หัวหน้างานวิชาการ ที่มีวิทยฐานะชำนาญการหรือชำนาญการพิเศษ และร่วมการดำเนินงาน PLC ในโรงเรียนขยายโอกาส จำนวน 8 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง โดยครอบคลุมประเด็นที่สำคัญเกี่ยวกับการบริหารจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพ PLC ในโรงเรียนขยายโอกาส สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กำแพงเพชร เขต 2

การตรวจสอบคุณภาพของข้อมูล

1. ผู้วิจัยขอหนังสือแนะนำตัวจากมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร เพื่อทำการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญเพื่อหาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กำแพงเพชร เขต 2 โดยนำข้อมูลสภาพและปัญหาในขั้นตอนที่ 1 ให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 17 คน และผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ด้วยตนเอง โดยนัดหมายวัน เวลา และสถานที่ไว้ล่วงหน้า
2. ผู้วิจัยส่งแบบสัมภาษณ์ให้ผู้สัมภาษณ์ล่วงหน้าก่อนไปสัมภาษณ์เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญได้ทราบแนวคำถามและเตรียมคำตอบ
3. ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ จดบันทึกด้วยตนเอง พร้อมบันทึกเสียง
4. ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ให้ครบทุกคน ตามจำนวนที่ต้องการเพื่อเตรียมไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป โดยวิเคราะห์ตามแบบบันทึกผลการวิเคราะห์เนื้อหาในเอกสารในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการบริหารจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพ PLC ในโรงเรียนขยายโอกาส สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กำแพงเพชร เขต 2
5. ผู้วิจัยสรุปแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพ PLC ในโรงเรียนขยายโอกาส สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กำแพงเพชร เขต 2 ตามประเด็นที่เกี่ยวข้อง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ มาวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) และแจกแจงความถี่และจัดลำดับความสำคัญ เพื่อรวบรวมเป็นแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพ PLC ในโรงเรียนขยายโอกาส สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กำแพงเพชร เขต 2

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพ (PLC) ในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กำแพงเพชร เขต 2 ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยดังต่อไปนี้ 1. สภาพการบริหารจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพ (PLC) ในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กำแพงเพชร เขต 2 พบว่าค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพ

การบริหารการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพ (PLC) ในโรงเรียนขยายโอกาสสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กำแพงเพชร เขต 2 ในภาพรวมพบว่า ทั้ง 6 ด้าน มีค่าเฉลี่ยระดับการปฏิบัติมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X} = 4.09$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการจัดการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ทุกช่วงชั้น ตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.13$) รองลงมาคือ ด้านการส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.12$) ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาห้องสมุด ห้องปฏิบัติการต่างๆ ให้เอื้อต่อการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.10$) ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอนและแหล่งการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.09$) ด้านการส่งเสริมการพัฒนาความเป็นเลิศของนักเรียนและช่วยเหลือนักเรียนพิการด้อยโอกาสและมีความสามารถพิเศษมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.07$) และด้านการจัดทำแผนการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้โดยความร่วมมือของเครือข่ายสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{X} = 4.06$) ตามลำดับ

2. สรุปปัญหาการบริหารการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพ (PLC) ในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กำแพงเพชร เขต 2 มีรายละเอียดดังนี้

2.1 ด้านการจัดทำแผนการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้โดยความร่วมมือของเครือข่ายสถานศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่มีปัญหาขาดการร่วมกันสะท้อนปัญหาของการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ของทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ คิดเป็นร้อยละ 18.28 รองลงมา คือ สถานศึกษาไม่เปิดโอกาสให้ศึกษานิเทศก์สะท้อนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ ร้อยละ 8.31 และสถานศึกษาไม่เปิดโอกาสให้ครูผู้สอนสะท้อนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ ร้อยละ 4.99 ตามลำดับ

2.2 ด้านการจัดการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ทุกช่วงชั้น ตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ พบว่า ส่วนใหญ่ฝ่ายบริหารไม่สะท้อนผลการจัดการเรียนการสอนให้ทราบ คิดเป็นร้อยละ 4.43 รองลงมา คือ สถานศึกษาไม่เปิดโอกาสให้ศึกษานิเทศก์สะท้อนผลการจัดการเรียนการสอน ร้อยละ 3.88 และสถานศึกษาออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไม่สอดคล้องกับช่วงวัยของผู้เรียน ร้อยละ 3.60 ตามลำดับ

2.3 ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอนและแหล่งการเรียนรู้ พบว่า ส่วนใหญ่มีปัญหาขาดการบันทึกการเข้าเรียนรู้ของแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา คิดเป็นร้อยละ 9.17 รองลงมา คือ ฝ่ายบริหารไม่สะท้อนผลของการใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ในการจัดการเรียนการสอน ร้อยละ 7.16 และสถานศึกษาไม่เปิดโอกาสให้ครูสะท้อนผลของการใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ในการจัดการเรียนการสอน ร้อยละ 5.16 ตามลำดับ

2.4 ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาห้องสมุด ห้องปฏิบัติการต่างๆ ให้เอื้อต่อการเรียนรู้ พบว่า ส่วนใหญ่ฝ่ายบริหารไม่สะท้อนผลของการใช้ห้องสมุดและห้องปฏิบัติการต่าง ๆ คิดเป็นร้อยละ 9.67 รองลงมา คือ สถานศึกษาไม่เปิดโอกาสให้ครูผู้สอนสะท้อนผลของการใช้ห้องสมุดและห้องปฏิบัติการต่าง ๆ ร้อยละ 5.14 และสถานศึกษาออกแบบการจัดการเรียนรู้ในของสมุดและห้องปฏิบัติการต่าง ๆ ไม่เอื้อต่อการเรียนรู้ และ

ขาดการสนับสนุนให้ผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในห้องสมุดและแหล่งเรียนรู้ ร้อยละ 4.83 ตามลำดับ

2.5 ด้านการส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ พบว่า ส่วนใหญ่ฝ่ายบริหารไม่ให้ข้อเสนอแนะและข้อเสนอในการดำเนินการวิจัยเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ คิดเป็นร้อยละ 9.40 รองลงมา คือ สถานศึกษาขาดการส่งเสริมให้บุคลากรในกลุ่มสาระการเรียนรู้เดียวกันให้ข้อเสนอแนะข้อเสนอในการพัฒนางานวิจัย ร้อยละ 6.55 และสถานศึกษาไม่มีการแต่งตั้งคณะทำงานในการให้ความรู้ในการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน และขาดการส่งเสริมให้บุคลากรนำเสนอวิจัยในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ร้อยละ 5.41 ตามลำดับ

2.6 ด้านการส่งเสริมการพัฒนาความเป็นเลิศของนักเรียนและช่วยเหลือนักเรียนพิการด้อยโอกาสและมีความสามารถพิเศษ พบว่า ส่วนใหญ่ฝ่ายบริหารขาดสะท้อนการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความเป็นเลิศและความสามารถพิเศษ และนักเรียนพิการด้อยโอกาส คิดเป็นร้อยละ 4.78 รองลงมา คือ สถานศึกษาขาดการวางแผนในการช่วยเหลือนักเรียนพิการด้อยโอกาส ผู้รับผิดชอบงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนพิการด้อยโอกาส และสถานศึกษาจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ไม่มุ่งพัฒนาความเป็นเลิศของผู้เรียน ร้อยละ 3.93 และสถานศึกษาขาดการกำหนดรูปแบบหรือกิจกรรมการเรียนรู้ในการส่งเสริมความสามารถพิเศษของผู้เรียนและจัดกิจกรรมไม่มุ่งเน้น ส่งเสริมความรู้ความสามารถพิเศษของผู้เรียน ร้อยละ 3.65 ตามลำดับ

3. สรุปแนวทางการบริหารการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพ (PLC) ในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กำแพงเพชร เขต 2 ด้านการจัดทำแผนการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้โดยความร่วมมือของเครือข่ายสถานศึกษา พบว่า เสนอปัญหาเพื่อหาแนวทางในการพัฒนาการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้รวมถึงจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางของทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ด้านการจัดการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ทุกช่วงชั้น ตามแนวปฏิบัติการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ พบว่า นำปัญหาของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมาพัฒนาและออกแบบการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้สอดคล้องกับผู้เรียนทุกช่วงวัย และวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอนและแหล่งการเรียนรู้ พบว่า ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับแหล่งการเรียนรู้ที่มี และใช้สื่อการสอนที่เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาห้องสมุดห้องปฏิบัติการต่างๆ ให้เอื้อต่อการเรียนรู้ พบว่า วางแผนการพัฒนาห้องสมุด ห้องทดลอง รวมถึงห้องปฏิบัติการอื่น ๆ เพื่อเป็นแหล่งการเรียนรู้ของผู้เรียน ด้านการส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ พบว่า กำหนดให้มีการดำเนินการจัดทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ เพื่อนำไปพัฒนาการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ และส่งเสริมให้ครูผู้สอนในทุกระดับชั้นทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ด้านการส่งเสริมการพัฒนาความเป็นเลิศของนักเรียนและช่วยเหลือนักเรียนพิการด้อยโอกาสและมีความสามารถพิเศษ พบว่า กำหนดรูปแบบหรือกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมความเป็นเลิศของนักเรียนและช่วยเหลือนักเรียน

พิกการด้อยโอกาสและมีความสามารถพิเศษ และสถานศึกษาและครูผู้สอนติดตามและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ เพื่อหาแนวทางพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนพิกการด้อยโอกาสให้เป็นไปตามความต้องการและความเหมาะสมของผู้เรียนในสถานศึกษา และข้อเสนอแนะการบริหารจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพ (PLC) พบว่า ควรส่งเสริมให้สถานศึกษามีนโยบายการทำวิจัยให้ชัดเจน ควรสร้างภาวะผู้นำของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ในกิจกรรม PLC ส่งเสริมให้ครูทุกคนได้ทำกิจกรรม PLC และควรสร้างปฏิทินการดำเนินงานวิชาการ สร้างแนวทางพัฒนาผู้เรียนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ตามกระบวนการ PLC ส่งเสริมสนับสนุนความสามารถผู้เรียนทุกกลุ่มอย่างเท่าเทียมกัน

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัย แนวทางการบริหารการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพ (PLC) ในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กำแพงเพชร เขต 2 ผู้วิจัยมีประเด็นนำมาอภิปราย ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพการบริหารการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพ (PLC) ในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กำแพงเพชร เขต 2 ในภาพรวม พบว่า ทั้ง 6 ด้าน มีค่าเฉลี่ยระดับการปฏิบัติมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการจัดการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ทุกช่วงชั้น ตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ รองลงมาคือ ด้านการส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ และด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาห้องสมุด ห้องปฏิบัติการต่างๆ ให้เอื้อต่อการเรียนรู้ ตามลำดับเนื่องจากสถานศึกษาส่งเสริมให้ผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้ห้องสมุดเป็นแหล่งเรียนรู้ให้สอดคล้องกับช่วงวัยของผู้เรียน มีการกำหนดคณะทำงานในการให้ความรู้ในการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนและส่งเสริมให้ผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้ห้องสมุดเป็นแหล่งเรียนรู้ให้สอดคล้องกับช่วงวัยของผู้เรียน ซึ่งมีความสอดคล้องกับผลการวิจัยของ (Pirtle and Tobia, 2014) ได้ศึกษา การดำเนินงานชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพอย่างมีประสิทธิภาพ ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการพัฒนาการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพให้มี ประสิทธิภาพในสถานศึกษานั้น ประกอบไปด้วย 6 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) การมีโครงสร้างและเป้าประสงค์ที่ ชัดเจนในการร่วมแลกเปลี่ยน 2) ให้ความสำคัญกับความท้าทายในการจัดการเรียนการสอน 3) การให้ความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องทุกกลุ่มในสถานศึกษา 4) การเสริมสร้างบรรยากาศของความไว้วางใจ 5) การควบคุมการทำงานและการให้ข้อมูลย้อนกลับอย่างเป็นระบบ และ 6) ส่งเสริมให้เกิดการรับรู้ในสมรรถนะ และการพัฒนาทางวิชาชีพครู และสอดคล้องกับงานวิจัยของเรเบกา เอ็ม (Rebecca M., 2015) ได้ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ในโรงเรียนในเมือง พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ มี 6 ด้าน ได้แก่ 1) การบริหาร 2) การทำงานร่วมกัน 3) การมีปฏิสัมพันธ์ของคนในองค์กร 4) จุดเน้น 5) ความเชื่อของครู และ 6) การสนับสนุน ทั้ง 6 ปัจจัยนี้ มีความสำคัญในการขับเคลื่อน PLC ให้กับโรงเรียนในเมือง

2. ผลการศึกษาปัญหาการบริหารการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพ (PLC) ในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 ด้านการจัดทำแผนการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้โดยความร่วมมือของเครือข่ายสถานศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่มีปัญหาขาดการร่วมกันสะท้อนปัญหาของการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ของทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ด้านการจัดการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ทุกช่วงชั้น ตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ พบว่า ส่วนใหญ่ฝ่ายบริหารไม่สะท้อนผลการจัดการเรียนการสอนให้ทราบ ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอนและแหล่งการเรียนรู้ พบว่า ส่วนใหญ่มีปัญหาขาดการบันทึกการเข้าเรียนรู้ของแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาห้องสมุด ห้องปฏิบัติการต่างๆ ให้เอื้อต่อการเรียนรู้ พบว่า ส่วนใหญ่ฝ่ายบริหารไม่สะท้อนผลของการใช้ห้องสมุดและห้องปฏิบัติการต่าง ๆ ด้านการส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ พบว่า ส่วนใหญ่ฝ่ายบริหารไม่ให้ข้อเสนอแนะและข้อเสนอในการดำเนินการวิจัยเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ และด้านการส่งเสริมการพัฒนาความเป็นเลิศของนักเรียนและช่วยเหลือนักเรียนพิการด้อยโอกาสและมีความสามารถพิเศษ พบว่า ส่วนใหญ่ฝ่ายบริหารขาดสะท้อนการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความเป็นเลิศและความสามารถพิเศษ และนักเรียนพิการด้อยโอกาส ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของปาริชาติ แข็งแก้ว, สาธิต ทรัพย์รวงทอง และฐิตินันท์ ดวงสุวรรณ (2563) ได้ศึกษาแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการบริหารสถานศึกษาโดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 โดย ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า สภาพการบริหารสถานศึกษาโดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพอยู่ในระดับมากทั้ง 4 ด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการบริหารทั่วไป รองลงมาคือด้านการบริหารงานบุคคล ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือด้านวิชาการ และงานวิจัยของปรีศนา วิโนสยะ (2563) ได้ศึกษาสภาพและแนวทางการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 38 จังหวัดตาก ผลการวิจัยพบว่า สภาพของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 38 จังหวัดตาก ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่าด้านที่มีการปฏิบัติสูงที่สุด ได้แก่ ด้านการมีวิสัยทัศน์ และค่านิยมร่วมกัน อยู่ในระดับมากรองลงมา ได้แก่ ด้านความร่วมมือของทีมงาน ด้านการเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพ ด้านเงื่อนไขการสนับสนุนและด้านภาวะผู้นำร่วมอยู่ในระดับมากตามลำดับ

3. แนวทางเกี่ยวกับการบริหารจัดการการเรียนการสอนในสถานศึกษาด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพ (PLC) ในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 พบว่า ควรส่งเสริมให้สถานศึกษามีนโยบายการทำวิจัยให้ชัดเจน ควรสร้างภาวะผู้นำของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ในกิจกรรม PLC ส่งเสริมให้ครูทุกคนได้ทำกิจกรรม PLC ควรสร้างปฏิทินการดำเนินงานวิชาการ สร้างแนวทางพัฒนาผู้เรียนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ตามกระบวนการ PLC ส่งเสริม

สนับสนุนความสามารถผู้เรียนทุกกลุ่มอย่างเท่าเทียมกัน ควรสร้างนวัตกรรมมาใช้ให้เหมาะสมกับผู้เรียนทุกกลุ่ม นำกระบวนการ PLC มาใช้ในการจัดชั้นเรียน ส่งเสริมผู้เรียนทุกคนให้ได้รับโอกาสทางการเรียนรู้ ควรส่งเสริมให้ครูผู้สอนทำวิจัยเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน ให้ครูผู้สอนจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการ PLC ควรมีการนิเทศ ติดตามการทำวิจัยในชั้นเรียน และการจัดการเรียนการสอนด้วยกระบวนการ PLC อย่างต่อเนื่องและเป็นระบบและการดำเนินงานตามปฏิทินการศึกษา การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการ PLC อย่างต่อเนื่อง ตามลำดับ ซึ่งมีความสอดคล้องกับผลการวิจัยของปาริชาติ เพ่งแก้ว, สาธร ทรัพย์รวงทอง และฐิตินันท์ ดั่งสุวรรณ (2563) ได้ศึกษาแนวทางการบริหารสถานศึกษา โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 คือ 1) ด้านวิชาการ ผู้บริหารสถานศึกษาควรนำร่วมสร้างให้เกิดภาวะผู้นำร่วมส่งเสริมให้ครูได้แสดงออกด้วยความเต็ม 2) ด้านงบประมาณ ควรกระจายอำนาจความรับผิดชอบให้ครู มีความคล่องตัวในการพัฒนางานระบบข้อมูลสารสนเทศ 3) ด้านการบริหารงานบุคคล ควรมีการพูดคุยเกี่ยวกับการปฏิบัติตนภายในสถานศึกษาของกันและกันอย่างเปิดเผยเพื่อการปฏิบัติตนได้อย่างเหมาะสม 4) ด้านการบริหารทั่วไป ควรกำหนดวิสัยทัศน์และพันธกิจร่วมกันและประสานงานมีช่องทางการสื่อสารร่วมกันและเป็นไปในแนวเดียวกับงานวิจัยของพิชิต จำดี (2561) ได้ศึกษาแนวทางการส่งเสริมการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับโรงเรียนขนาดเล็กจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการดำเนินงานที่เป็นจริงของการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทาง วิชาชีพของโรงเรียนขนาดเล็กภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสภาพที่ควรจะเป็นของการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ของโรงเรียนขนาดเล็กภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด 2) แนวทางการส่งเสริมการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก ตามการจัดลำดับความต้องการจำเป็นมากที่สุด ได้แก่ 1) ด้านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างบุคคล ส่งเสริมให้ครูมีกิจกรรมเพื่อพัฒนาให้ครูมีความรู้ความสามารถ กระบวนการสังเกตการณ์การสอน ควรมีการวางแผนและปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ 2) ด้านการเรียนรู้ร่วมกันและประยุกต์ใช้ความรู้ การเปิดโอกาสให้ครูได้แสดงศักยภาพของตนเองและสร้างข้อตกลงร่วมกันเพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน 3) ด้านวิสัยทัศน์และค่านิยมร่วมกัน การส่งเสริมให้ครูร่วมกันกำหนดเป้าหมายการพัฒนาผู้เรียนและมุ่งเน้นการทำงานเป็นทีม 4) ด้านการมีเงื่อนไข สนับสนุนการส่งเสริมช่วงเวลาการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่ไม่กระทบต่อการจัดการเรียนการสอน การเสริมแรงให้กำลังใจและการเป็นแบบอย่างที่ดี 5) ด้านการสนับสนุนและการเป็นผู้นำร่วมกันสร้างภาวะผู้นำ ผู้ตามในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มอบหมายงานตามความความถนัดและส่งเสริมให้ครูพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตามลำดับ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

ข้อเสนอแนะการพัฒนาองค์กร สถานศึกษาควรพัฒนารูปแบบการดำเนินงานของชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพ (PLC) ให้เหมาะสมกับขนาดและบริบทของตน โดยโรงเรียนขนาดใหญ่ควรจัดกลุ่ม PLC ตามสาขาวิชาและส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ส่วนโรงเรียนขนาดกลางควรผสมผสานครูจากหลากหลายกลุ่มสาระ พร้อมจัดสรรทรัพยากรและส่งเสริมวัฒนธรรมการสอน ขณะที่โรงเรียนขนาดเล็กควรใช้แนวทางสร้างเครือข่าย PLC ระหว่างโรงเรียนเพื่อการเรียนรู้ร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะการพัฒนาบุคลากร ควรส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่องในกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพ (PLC) โดยบูรณาการเข้ากับการพัฒนาวิชาชีพครู พร้อมทั้งจัดอบรมแกนนำในโรงเรียนเพื่อเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง จัดระบบ Coaching & Mentoring โดยใช้ครูต้นแบบหรือผู้เชี่ยวชาญ และสนับสนุนการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน เพื่อเสริมสร้างองค์ความรู้ร่วมกันและพัฒนาศักยภาพครูอย่างเป็นระบบ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ศึกษาปัจจัยความสำเร็จในการนำกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพ (PLC) มาใช้ในโรงเรียนขยายโอกาส เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จและอุปสรรคที่โรงเรียนต้องเผชิญ รวมถึงการพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการให้เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนแต่ละแห่ง
2. ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนและหลังการใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพ (PLC) เพื่อเปรียบเทียบผลลัพธ์ทางการเรียนรู้ของนักเรียน
3. ศึกษาเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ในการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพ (PLC) สำหรับโรงเรียนขยายโอกาส โดยการนำเสนอโมเดลหรือแนวทางใหม่ในการบริหารจัดการที่เน้นการปรับใช้ในโรงเรียนขยายโอกาส
4. ศึกษาบทบาทของผู้นำการศึกษาในกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพ (PLC) โดยสำรวจวิธีการที่ผู้นำโรงเรียน (เช่น ผู้อำนวยการหรือหัวหน้าฝ่ายวิชาการ) สามารถสนับสนุนการพัฒนาการเรียนการสอนผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพ (PLC)
5. ศึกษาเปรียบเทียบการนำชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพ (PLC) ไปใช้ในโรงเรียนขยายโอกาสกับโรงเรียนในเขตเมือง เพื่อทำความเข้าใจความแตกต่างในบริบทการบริหารจัดการเรียนการสอน และนำผลการศึกษาไปปรับปรุงให้เหมาะสมกับบริบทของแต่ละกลุ่มโรงเรียน

องค์ความรู้ใหม่

จากการสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการบริหารการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) พบว่า การสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ร่วมกันของครูเป็นกุญแจสำคัญในการยกระดับคุณภาพการศึกษา การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และทำงานเป็นทีมช่วยให้เกิดการพัฒนางานทั้งในระดับบุคคลและองค์กร ผู้บริหารต้องมีบทบาทในการส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงาน PLC อย่างเป็นระบบ การใช้ข้อมูลผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนมาเป็นแนวทางในการพัฒนาการสอน อันจะส่งผลให้การจัดการเรียนรู้นั้นมีประสิทธิภาพมากขึ้น นอกจากนี้ PLC ยังส่งเสริมให้ครูมีทัศนคติที่ดีต่อการพัฒนาและเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียนอย่างยั่งยืนและสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551* (พิมพ์ครั้งที่ 3). โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด.
- ปาริชาติ เพ่งแก้ว, สาธร ทรัพย์รวงทอง และฐิตินันท์ ดั่งสุวรรณ. (2563). แนวทางการบริหารสถานศึกษา โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3. *วารสารการบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น*, 6(5), 335-345.
- ปริศนา วิโนสุยะ. (2561). *การศึกษาสภาพและแนวทางการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 38 จังหวัดตาก*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- พิชิต จำดี. (2561). *แนวทางการส่งเสริมการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2. (2564). *นโยบายจุดเน้น*.
<https://www.kpp2.go.th>
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2561). *ปัญหาครู: ปัญหาที่รอการปฏิรูป*.
<https://library2.parliament.go.th/ebook/content-issue/2559/hi2559-091.pdf>
- Pirtle, S.S. & Tobia, E. (2014). Implementing Effective Professional Learning Communities. *SEDL insights*. 2(3). http://www.sedl.org/insights/2-3/implementing_effective_professional_learning_communities.pdf.
- Rebecca M. (2015). *An Examination of Qualities of Effective Professional Learning Communities in Urban Schools*. Baylor University.